

Caj je novega?

Markus Akermann – generalni direktor Holcim Grupe
Preko cementa prema održivoj gradnji

**Božićna predstava za djecu radnika
i za djecu lokalne zajednice**

Djeca za djecu

Društvo za oblikovanje održivog razvoja

Sunce u Istri

Dječje kreativne radionice Školske knjige i Holcima

Spavači i nespavači

Marino Fonović i Endi Đurček – pravi nogometari

**Brzina, snaga i izdržljivost
ispred tehnike**

Ca je novega?

BESPLATNI LIST ZA LOKALNU ZAJEDNICU

BROJ 7 zima 2004/2005. GODINA II



EKO DOSTAVA DO VAŠIH VRATA

Biciklisti kluba Istra bike dostavljaju "Ca je novega?" od vrata do vrata lokalnoj zajednici oko Koromačna i svim Holcimovim umirovljenicima



Dragi čitatelji,

došla nam je nova godina, još jedna u nizu koja nam je na raspolaganju da bi svatko od nas mogao ostvariti svoje želje.

Holcim vam svima želi puno zdravlja, veselja i ostvarenje svih vaših želja.

I u ovoj godini krećemo dalje u aktivnostima prema konceptu održivog razvoja. U studenom prošle godine otvoren je natječaj za projekte održive gradnje. To je veliki međunarodni natječaj koji je Holcim pokrenuo s pet svjetskih sveučilišta. Na sljedećoj vam stranici donosimo intervju na tu temu, s Markusom Akermannom, generalnim direktorom Holcim Grupe. Kako Hrvata ima svugdje u svijetu, željela bih s vama podijeliti i jedan kuriozitet: supruga gospodina Akermana je Hrvatica, gospođa Mirna, tako da oni svake godine ljetuju u malom mjestu blizu Umaga.

Tu je i novi kalendar s aktivnostima koje su pred nama: Građanski sat u Koromačnu, Dani otvorenih vrata – ove godine na čak sedam lokacija... Nadam se da ćete u svim tim aktivnostima sudjelovati u što većem broju.

Od tema u ovom broju željela bih istaknuti i božićnu prodajnu izložbu u Labinu na kojoj su učenici prodavali ukraše za bor, čestitke, nakit... Zbilja su se potrudili da radovi budu prekrasni. Željela bih da se iduće godine i što više Labinjana potрудiti da umjesto kineskih proizvoda svojim najmilijima kupimo pravu domaću stvar – predmet koji je svojim rukama napravilo jedno od djece.

I tako, stranicu po stranicu, do sljedećeg broja: veselite se zimskim radostima (Platak i Slijeme su nam blizu), skijajte se i sanjkajte, i – naravno, čitajte 'Ca je novega?'.

Vaš Holcim
Julija Škoro

Ova je publikacija tiskana na recikliranom papiru.

Ca je novega? pripremamo za vas – javite nam o čemu biste željeli čitati!

sadržaj

Intervju

Preko cementa prema održivoj gradnji 3

Holcim

Na što mislimo kad susjeda pitamo "Što ima novoga"? 4

Kalendar aktivnosti za lokalne zajednice 6

Naše mjesto

Brzina, snaga i izdržljivost ispred tehnike 7

Djeca za djecu 8

Sajam dobrih ideja

Od "Sajma dobrih ideja" do njihovih sretnih završetaka 10

Projekti

Sunce u Istri 12

Holcimov doprinos učinkovitoj potrošnji energije i prirodnih resursa 13

Reportaža

Spavači i nespavači 14

Aktivnosti

"Stvarajmo zajedno" – kupujmo domaće 17

Naše škole

Mlade ekološke snage u akciji 20

Općina Raša

Otvoren planinarski dom na Skitači 22

Va kantune

Svi ljudi dobre volje jako su nam dobro došli 24

"Ca je novega?"
tromjesečne novine za lokalnu zajednicu

Nakladnik:



Holcim (Hrvatska) d.o.o.,
Koromačno bb,
52222 Koromačno

Glavna urednica:

Julija Škoro

tel.: 052 876 900;
fax: 052 876 240

e-mail:
odrzivi-razvoj-hrv@holcim.com
www.holcim.hr

Grafička priprema:

Borovac i Bence d. o. o.



Ova je publikacija tiskana na recikliranom papiru.

Markus Akermann – generalni direktor Holcim Grupe

Preko cementa prema održivoj gradnji

Globalni proizvođač cementa Holcim ima viziju promicanja održivog razvoja

Kao globalni predvodnik u industriji cementa, Holcim je utjecao na sveukupno usmjeravanje industrije baveći se izazovima od promjene klime, pa sve do uključivanja u društvenu zajednicu. Holcim je član Svjetskog poslovnog savjeta za održivi razvoj i aktivni partner u Inicijativi za održivost cementa. U duhu održivog razvoja, Holcim je osnovao Holcim Foundation for Sustainable Construction – organizaciju za poticanje održive gradnje.

Zašto se Holcim upustio u tako značajnu inicijativu usmjerenu na utjecaje koji se protežu znatno izvan njegovog neposrednog područja djelovanja?

Holcim smatra nužnim da se sva poduzeća uključe u proces održivog razvoja. Prije nekoliko godina mi smo se obvezali održivi razvoj ugraditi u sve aspekte našeg poslovanja. Međusobno djelovanje poduzeća i društva kako na regionalnoj tako i na globalnoj razini dio je te obveze. Zatim želimo biti utjecajni i izvan naše industrije i ići dalje od standardne društvene odgovornosti poduzeća.

Zašto baš Holcim Foundation – organizacija za održivu gradnju?

Rastuća globalna svijest o vrijednosti okoliša znači da prioriteti potrošača, koji se mijenjaju, sad zahtijevaju nove koncepcije projektiranja i gradnje. Mi smo spremni ne samo udovoljiti tim zahtjevima – mi ih želimo pokrenuti! Holcim Foundation namjerava potaknuti nove puteve za održivu gradnju, poštujući razvoje različitih kultura i generacija. Holcim želi sudjelovati u tom procesu – slušati, učiti i užajamno djelovati.

Na koji će način Holcim Foundation koristiti Holcimu?

Takov bi pristup trebao pomoći dodatnom rastu poslovanja i poboljšati prihod poduzeća. Za svako globalno poduzeće koje posluje u konkurenčkom i transparentnom okruženju, obveza prema održivom razvoju moguća je samo ako postoji stvarna sinergija između profitabilnosti i održivosti. Što su poslovni razlozi za promjenu stroži, to se promjena

može brže provesti – posebice u industriji koja je kapitalno intenzivna kao što je ova.

Na koji će način Holcim Foundation podržati najbolje inicijative u gradnji?

Gradnja nisu samo opeke i žbuka, ovdje se radi o stvaranju konteksta u kojem ljudi žive, rade, kreću se i uzajamno djeluju. Holcim Foundation će dodjeliti pet regionalnih nagrada i jednu globalnu, za podržavanje inicijativa u održivoj gradnji, a koje se ističu po svojim tehnološkim, ekološkim, društveno-ekonomskim i kulturnim zahtjevima i ograničenjima. Vjerujemo da je "humaniji" pristup stvaranju izgrađenog okruženja s obzirom na ljudske faktore (kulturne, generacijske i individualne aspekte) u okviru inženjerskih i arhitektonskih zahtjeva kriterij za dočinjenje suda o visokoj kvaliteti održive gradnje.

Da li glavnu ulogu cementne industrije u tim izazovima vidite u inicijativi održivog razvoja?

Holcim smatra da su arhitektura, inženjerstvo i građenje najvažnije aktivnosti čiji je cilj stvaranje zdrave i održive budućnosti. U današnjem kontekstu urbanizacije rasta stanovništva i urbanizacije nužan je radikalno drugačiji pristup u duhu održive gradnje.

Industrija cementa je potpuno razvijen industrijski sektor, ipak stav Holcim Foundationa prema održivoj gradnji je radikalno inovativan. Ne radi li se ovdje o paradoxu?

Nema paradoksa – već suprotno, rekao bih. Raznolikost pristupa održivoj gradnji daje mogućnost da se uči na inovacijama, a da se nova rješenja posebno naglase. Vjerujemo da imamo neka rješenja koja možemo ponuditi na korištenje drugima i znamo da postoje rješenja koja bi koristila nama – rješenja koja su inače često osuđena na primjenu tamo gdje nastaju, ali kojima se ne daje prilika da idu dalje. Putem Holcim Foundationa, riznica akumuliranog iskustva može se dati na aktivno korištenje zainteresiranim stranama, omogućavajući učenje iz "know-how-a" zainteresiranih u svim kulturama. Novi globalni izazovi iziskuju inovativna rješenja u arhitekturi, inženjeringu i građenju, ako svijet želi držati korak sa zahtjevima današnjice. Ta nova rješenja moraju biti opsežna i interdisciplinarna. Moraju biti inovativna, ali temeljena na prošlosti da bi se izgradila bolja budućnost. Ta rješenja moraju odražavati visoku estetsku kvalitetu, na način na koji je određuje kultura. Za mene je odmjeravanje tih različitih, ponekad naoko kontradiktornih aspekta jedan od najvažnijih zadataka u održivoj gradnji. ■

Vizija Holcim Foundation-a je:
Napredak kroz održivost

Holcim Foundation smatramo dugoročnom prilikom za stvaranje dodatne vrijednosti, ne samo za cementnu industriju, njene proizvode, postupke i partnera, već i za društvo kao cjelinu.

Cilj Holcim Foundation-a je omogućiti razmjenu najboljih iskustava, poticati inovativna rješenja, i inspirirati mlade arhitekte i inženjere da sve svoje projekte u građevinskoj industriji primijene nove kriterije koji su temeljeni na održivom razvoju.

Da bi ostvarili taj cilj pokrenut je Holcim Forum, koji omogućuje svjetsku razmjenu znanja i iskustava na području održivog građenja. Prvi Holcim Forum je održan u Zürichu, 16. i 17. rujna 2004., na kojem je kao predstavnik iz Hrvatske, uz više od 80 svjetskih stručnjaka, sudjelovao i profesor Ljubomir Miščević. Više informacija o temama i predavačima na Holcim Forum-u možete pronaći na www.holcimforum.org.

Druga aktivnost kojom Holcim Foundation želi poticati inovativna rješenja na području održivog građenja su ciklusi natječaja – HolcimAwards – koji je započeo u studenom prošle godine.

Holcim Foundation čine predstavnici Holcima i pet partnerskih sveučilišta: Swiss Federal Institute of Technology (ETH) – Švicarska, Massachusetts Institute of Technology (MIT) – SAD, Tongji sveučilište – Kina, Sveučilište Witwatersrand – Južna Afrika, i Sveučilište u Sao Paulo (USP) – Brazil.

Holcim je član Svjetskog poslovnog savjeta za održivi razvoj i aktivni partner u Inicijativi za održivost cementa.

Održiva gradnja je način na koji se građevinska industrija približava ostvarenju održivog razvoja, vodeći računa o utjecaju na okoliš, kao i o socijalno ekonomskom i kulturnom okruženju. UNEP, United Nations Environment Programme



Na što mislimo kad susjeda pitamo “Što ima novoga”?

Odgovor na nepostavljeno pitanje uvijek je niječan. Recite nam vaša pitanja, kako bismo vam odgovorili na ono što vas interesira.

Izlazeći iz kuće neki dan, naletjeh na susjeda koji je upravo iz svog automobila izvlačio neke pakete, umotane u smeđkasti papir, i ugurane po svuda – na zadnjem i suvozačevom sjedištu, u prtljažniku... Dan je bio divan i sunčan, izuzetno topao za ovo doba godine, izborna šutnja koja je nastupila odmakla je od mene sva obećanja predsjedničkih kandidata, stoga, odlično raspoložen, zavikah: "O, dobar dan, susjede! Kako ste, što ima novoga?"

Čovjek, očito malčice drukčije raspoložen dok je nastojao bez posljedica po automobil izvući preglomazne pakete, odvrati protiskujući kroz stisnute zube, štedeći dah: "Ah, ništa posebno, ta vidite i sam!"

"Pričekajte, pomoći ću Vam", uzvratih, te smo nakon kraćih natezanja i strategijom pogurnipovuci uspjeli istovariti pakete, koji su predstavljali, kako iz razgovora saznah, nove kuhinjske elemente...

Oprostivši se od njega, krenuh dalje s novim razmišljanjem u glavi – što zapravo mi mislimo kad upitamo nekoga – što ima novoga? ... Da li je to uistinu pitanje, ili je to samo fraza koju spominjemo jer želimo ispasti pristojni?

Da sam susjeda susreo dan ranije, možda bi na moje pitanje odgovorio "Susjede, baš dobro što ste me pitali, sutra idem kupiti neke ormariće za kuhinju, biste li bili voljni, poći sa mnom i pomoći mi pri transportu, neću moći sam... Ukoliko imate vremena, dakako!" Ne znam da li bih imao vremena, ne znam da li bih pomogao susjedu, ali znam da bez tog pitanja ne bih znao što mu je potrebno.

S druge strane, da je sâm morao istovariti sve iz automobila, možda bi ga oštetio, možda bi oštetio novo kupljene stvari.... Što bi bilo, kad bi bilo – o tome možemo samo nagađati. Međutim, ako



razgovaram sa susjedom o njegovim planovima, možda mu mogu pomoći nekako: svojim znanjem, svojim prijevoznim sredstvom, svojim setom alata... svojim rukama, naposlijetku! A možda i ne mogu... jer moram ići na put, jer sam preslab, jer ne znam kako, jer ne volim tog susjeda (svakto ima pravo razmišljati kako želi!)... i onda moram reći: Ne!

I to je ono što htjedoh reći. Odgovor NE na pitanje je samo jedan od mogućih odgovora i tako ga treba doživjeti... A razloga za takav odgovor može biti koliko ti srcu dragi! Međutim, odgovor na NE-POSTAVLJENO pitanje je UVJIEK niječan! Uistinu je malo vjerojatno da će netko pogoditi što je baš sad meni u glavi, u duši, na srcu... ako mu sam ne kažem!



Naš građanski sat "Ca je novega?" mi smo u Holcimu pokrenuli da bismo jedni drugima rekli kako život u našoj maloj zajednici može i treba biti bolji. Predložili smo i neke projekte, rekli vam kako napredujemo – hja, možda nismo baš onako brzi kako bismo to svi željeli, ali smjer smo zajedno ustanovali...

Međutim, sigurno ima puno lijepih stvari kojima biste željeli ulijepšati svoju životnu svakodnevnicu, ali niste, eto smjeli kazati... Zar uistinu? Zašto ne biste rekli što bi vam bilo drago vidjeti, cuti, doživjeti? ... Kako bi vam susjed mogao pomoći, što biste mogli zajedno učiniti, pa da svima bude ljepeš?

I vjerujte, ako možete izabrati predsjednika Hrvatske, možete učiniti puno i za svoju lokalnu zajednicu! Stoga, razmislite i predložite o čemu želite razgovarati na Građanskom satu "Ca je novega?". Možda vas zanima nešto iz poslovanja Holcima – pitajte nas! Rado ćemo odgovoriti na vaša pitanja! Možda ste zainteresirani kako bi u Koromaćnu mogla biti organizirana različita kulturna događanja, možda želite organizirati neki klub, možda plesne večeri...? Zašto ne porazgovarati o tome, družeći se u dvorani koju, nadajmo se, čekaju bolji dani? Zašto ne odgovoriti na naše: "O, dobar dan, susedi! Kako ste, Ca ima novega?" (bez obzira na to da li je dan sunčan, a izborne brige završile).

Molimo vas da vaše prijedloge, sugestije i želje – telefonom, pismom, golubom pismonošom, ma kako bilo, javite meni (098 320 143) ili Juliji (098 299 172), odnosno ostavite na porti tvornice naslovljeno na moje ime. Ne morate se potpisati ako ne želite – ali drago bi nam bilo reći čije su nas ideje vodile dok smo pripremali materijale.

Uistinu se veselimo Vašim prijedlozima i skorom susretu na NAŠEM zajedničkom Građanskom satu "Ca je novega?".

Vaš Žarko Horvat ■



Na prva dva Građanska sata mi smo izabrali teme o kojima ćemo govoriti. Pošaljite nam vaša pitanja prije svakog od sljedećih datuma, kako biste na Građanskom satu saznali sve što VAS interesira:

1. veljače 3. Građanski sat

16. rujna 4. Građanski sat

Sve vas pozivamo da dođete u što većem broju.

Kalendar aktivnosti za lokalne zajednice

Nakon što smo prošle godine skoro sve aktivnosti ostvarili točno na dan kad smo i planirali, drago nam je da čemo to nastaviti i ove godine. A očekuju nas brojne aktivnosti za lokalne zajednice:

Zima

- 8. 1.** Natječaj za sponzorstva
- 1. 2.** Treći Građanski sat "Ca je novega?"



Kupite originalne, unikatne božićne poklone za svoje najmilije. Dodite na prodajnu izložbu na kojoj će škole prodavati nakit, ukrase za bor, čestitke ... Pokažimo da cijenimo dječji trud.



Ljeto

- 2. 7.** Stručni skupovi i ekološka akcija vezana uz Svjetski dan zaštite okoliša
- 1. 9.** Prvi dan škole
- 4. 9.** Holcimov obiteljski dan
- 16. 9.** Četvrti Građanski sat "Ca je novega?"



Holcimov obiteljski dan
Većina radnika Holcima stanuje u Koromačnu i okolicu. Time su njihove obitelji dio lokalne zajednice. Ove će se godine radnici, supruge, supružnici i djeca na Holcimovom obiteljskom danu družiti, igrati i zajedno zabavljati 4. rujna.

Proljeće

- 31. 3.** Zatvara se Holcim Awards – natječaj za projekte održive gradnje
- 22. 4.** Sajam dobrih ideja
- 12. 5.** Dan otvorenih vrata i svečano otvorenje nove betonare Kukuljanovo
- 13. 5.** Dan otvorenih vrata betonara Klana
- 16. 5.** Dan otvorenih vrata betonara Karlovac
- 17. 5.** Dan otvorenih vrata betonara Lučko
- 18. 5.** Dan otvorenih vrata betonara Bistra
- 19. 5.** Dan otvorenih vrata betonara Zabok
- 20. 5.** Dan otvorenih vrata Koromačno i svečano puštanje u pogon energetski efikasnog mlinca cementa

Sajam dobrih ideja

Već tradicionalno, na Dan planeta Zemlje, 22. travnja udruge i škole će projekte izabrane temeljem natječaja za sponzorstva predstaviti na Sajamu dobrih ideja. Da bismo potaknuli razmjenu ideja i znanja, 25. studenog će biti održan i sastanak na kojem ćemo procijeniti uspješnost i održivost projekata.

Dan otvorenih vrata i svečano puštanje u pogon novih investicija

Dan otvorenih vrata organizirat ćemo i za lokalne zajednice u svim našim betonarama. U Kukuljanovu to će biti prilika i za svečano otvorenje naše nove betonare, jedne od najmodernijih u Hrvatskoj.



Jesen

- 7. 10.** Izlet za članove Kluba Holcimovih umirovljenika
- 25. 11.** Završna procjena uspješnosti i održivosti sponzoriranih projekata
- 9. 12.** Božićna predstava i pokloni za djecu radnika i lokalne zajednice
- 11. 12.** Prodajna izložba dječjih radova

Dan naših umirovljenika

Datum je određen, a sad Klub Holcimovih umirovljenika treba predložiti kamo se ide na izlet.



Ove nas godine očekuju još četiri broja **Ca je novega?**

• **15. 1. zimski broj • 30. 4. proljetni broj • 2. 7. jetni broj • 22. 10. jesenski broj**

Pozivamo vas da nam javite teme o kojima biste željeli čitati.

Marino Fonović i Endi Đurček – pravi nogometari

Brzina, snaga i izdržljivost ispred tehnike

Marino Fonović iz Brovinja i Endi Đurček koji se nedavno iz Koromačna preselio na Zartinj, dvojica su nogometara koji su pionirski staž odradili u NK "Cement" Koromačno. Trenutačno igraju za kadete NK "Rudar" Labin, koji se natječe u Drugoj hrvatskoj ligi Prve kvalitetne skupine. Točnije, trenutačno se odmaraju nakon završetka polusezone i čekaju poziv na pripreme za proljetni dio prvenstva.



Marino Fonović: probiti bok i centrirati te oduzeti što više protivničkih lopti – to je njegov zadatak.

– Bio sam u prvoj postavi, a onda nisam trenirao mjesec dana jer sam istegnuo mišić leđa. Nadam se da će sada moći opet normalno trenirati i igrati, kaže Marino, koji igra na mjestu lijevog bočnog. Napominje da se ne voli hvaliti i kaže za sebe da nije neka "igračina", ali da mu je dobra strana izdržljivost u trčanju i brzina. Probiti bok i centrirati te oduzeti što više protivničkih lopti – to je njegov zadatak. Slično razmišlja i Endi Đurček koji igra stopera.

– Nemam neku tehniku, meni su brzina i snaga najvažniji. Moja glavna uloga je spriječiti protivnički gol, a ne postići ga za svoju ekipu, kaže ovaj vrlo dobar učenik drugog razreda elektro usmjerjenja u SŠ Mate Blažine Labin. Kad završi srednju školu najvjerojatnije će nešto studirati, još nije odlučio što. Razmišlja li o profesionalnom bavljenju nogometom?

– Ne, nogomet je za mene hobi i rekreacija.

Marino kaže da se može samo nadati profesionalnom nogometu, ali da će svakako igrati što duže bude mogao. On je vrlo dobar učenik prvog razreda opće gimnazije, a kad završi srednju školu želio bi studirati menadžment, a postoji mogućnost i da proba upisati kineziološki fakultet.

Imaju još jednu zajedničku osobinu: obojica su navijači Hajduka. Znači – Torcida!

– Teška Torcida! – rekao je Marino za sebe.



Endi Đurček: brzina i snaga su mu najvažniji, a glavna uloga mu je spriječiti protivnički gol.

Marino i Endi dvojica su nogometari koji su pionirski staž odradili u NK "Cement" Koromačno.

Božićna predstava za djecu radnika i za djecu lokalne zajednice

Djeca za djecu

Ove je godine božićnu predstavu za djecu Holcimovih radnika i djecu lokalne zajednice pripremio Labin Zdrav Grad

Holcim već tradicionalno u Koromačnu organizira božićnu predstavu i podjelu poklona i za djecu radnika i za ostalu djecu lokalne zajednice

Ove je godine bilo više od 120 djece.

Upetak 10. prosinca oživjela je dvorana u Koromačnu. Bilo je tu puunnoo djece i roditelja. Sve je bilo božićno ukrašeno, tu je i veliki zeleni bor. A direktno iz Finske došao je i Djed Mraz te darivao djecu naše lokalne zajednice.

Predstavu su za ovaj Božić pripremila superaktivna djeca koja se osim škole bave brojnim aktivnostima u sklopu programa Zdravog Grada Labina – svaka im čast! Pokazali su nam plesne korake u balerinskim cipelicama, a mažoretkinje su na taktove žive muzike koreografiju upotpunile elegantnim pokretima njihovih štapova. Djeca koja u Zdravom Gradu Labinu uče glumiti i izražavati svoju kreativnost, pripremili su skečeve.

Jedno pitanje koje su postavili bilo je: što bi djeca željela za Božić? Kanotijeru, čarape, bilježnicu,





mandarine ... ma neeee, današnja su djeca moderna, ona žele mobitel. I PlayStation... Sva sreća da se uvi-jek nađe neka teta koja čuje dječje misli i pogodi koji je to pravi poklon.

A kako Djed Mraz doživljava sva pisma i pozive djece s milijunima želja? Umo-río se od pustih poziva, on bi malo predahnuo, odmo-río! Ali nema Djeda Mraze! Žao nam je ... sad treba ra-dit' ... a odmarat' možeš u siječnju ... Naravno, i on se modernizirao, pa ima i mobi-tel. Pa mu SMS-om možemo poslati želje... Ajoooj, zabo-ravili smo ga pitati broj!

Da bi bio sa svima nama i djeci podijelio poklone, Djed Mraz je u Koromačno doputovao čak iz Finske, i nažalost brzo je morao od-juriti dalje... u to doba go-dine zbilja ima puno posla.

Do sljedećeg posjeta Dje-da Mraza ostajte nam čili i veseli! ■

**Postavljeno je i jedno
pitanje: što bi djeca
željela za Božić?**



Od "Sajma dobrih ideja" do njihovih sretnih završetaka

Dobro je da se organiziraju ovakvi susreti jer možemo učiti jedni od drugih, a zajedno smo bolji.

Unovorenoviranom planinarskom domu na Skitači 8. prosinca su se okupile udruge i škole čije je projekte Holcim pomogao u 2004. godini. Ideja je da međusobno što više razmjenjujemo iskustva i znanje, da bi svaki sljedeći posao i projekt bio još bolji.

Tek nekoliko dana prije svečanog otvorenja Planinarskog doma na Skitači, u njegovim su se prostorijama susreli predstavnici udruga i škola čije je projekte Holcim pomogao u 2004. godini. Sve su te ideje sada ostvarene ili su pred realizacijom. Cilj je sastanka bio utvrditi dokle se stiglo, te kako nastaviti suradnju, povezujući sve udruge.



Valerija Jelčić iz Udruge za promicanje inkluzije, koja se bavi stvaranjem uvjeta za samostalni život osoba s teškoćama u razvoju, govorila je o kreativnim radionicama te izložbi kreativnih radova putem koje je sakupljen novac za izlete polaznika. – Uključivanjem osoba s teškoćama u razvoju u svakodnevni život, smanjuje se osjećaj odbačenosti. – Vodili smo kreativnu radionicu i izložba je bila u Hotelu Laguna u Za-

grebu. Prodajom smo prikupili oko 3.000 kuna, što je jako puno, jer su stvarčice koštale desetak kuna. Sve u svemu, jako smo zadovoljni rezultatima. Posebno nam je draga što je izložba bila u sklopu međunarodnog seminara o osobama s teškoćama u razvoju, gdje su sudjelovali predavači iz cijelog svijeta. Neki su naši radovi tako otišli na različite krajeve svijeta, ispričala nam je gospođa Jelčić.

Po njenom mišljenju, najbitnije je ispuniti slobodno vrijeme osoba starije dobi, jer one nakon školovanja ostaju na leđima institucija. Dio takvih osoba živi u svojim stanovima, a dio u onima koje plaća Ministarstvo socijalne skrbi. Takvo je rješenje, tvrdi, bolje od institucionalizacije, jer te osobe mogu voditi donekle samostalan život.

– Naša je uloga da ispunimo njihovo slobodno vrijeme. Posebno ih animiramo na putovanja. Djeca su bila oduševljena Labinom. Razmišljamo da okupimo sve organizacije pa da napravimo likovnu koloniju, radimo u keramici, družimo i veselimo, veli gospođa Jelčić.

Marginaliziranim skupinama bavi se i udruga "Na kvadrat". Kako je objasnila Danijela Stanojević Majerić iz te udruge, donacije Holcima, kao jedinog sponzora, odlaze izravno za stupanjem udruženjima, poput Udruge za autizam iz Zagreba s kojom rade na projektu "Kvadrat za autiste". Cilj je prikupiti sredstva za kuću u kojoj bi živjeli autisti, koji čak ni u Zagrebu nemaju adekvatne uvjete za život. Ovaj projekt, veli Danijela, pokrenut je još 2000. godine, kad ju je tadašnji asistent na katedri za urbanizam na Arhitektonskom fakultetu Dražen Arbutina zamolio da se s Attackovicima (tadašnja Autonomna tvornica kulture) umjetnički izrazi na temu autizma. Sve se trebalo odvijati u sklopu 35. zagrebačkog salona, urbanizma, arhitekture i dizajna. Nastavili su s multimedijalnom instalacijom Kvadrat za autiste, predstavljenoj u galeriji Matrice Hrvatske sredinom studenog ove godine. Svaki je umjetnik na svoj način predstavio svoje viđenje tog prostora za autiste.

– Ponuda mi se učinila zanimljivom, jer ništa nisam znala o autizmu i taj pojam sam povezi-

vala s ljudima koji su povučeni u sebe, iako sam na umu imala i jedan tekst o autističnoj djevojčici koji je napisala moja kolegica. Kad sam otišla u Centar za autizam u i razgovarala s defektologima, shvatila sam da je tekst zapravo neka idealizirana slika o poremećaju. U Centru sam upoznala i neke štićenike. Moram priznati da mi je bilo nekako čudno, jer nisam bila sigurna kako se ponašati. Dvojba je bila je li dovoljno umjetnički se izraziti ili upoznati publiku s autizmom, veli Danijela. Situacija u Hrvatskoj je, osim zbog manjka prostora za autiste, dodatno otežana nedostatkom stručnjaka te nemogućnošću dijagnosticiranja.

– Udruga roditelja jako je angažirana na edukaciji, ali i sami kažu da to nije dovoljno. Ono što oni svakako žele je da njihova djeca dobiju smisao postojanja i na neki način ih učine korisnom za našu zajednicu, te je zato potreban prostor gdje bi se štićenici sposobljavali za rad, živjeli i funkcionalirali na način primijeren svakom ljudskom biću, izjavila je Danijela. I odmah se tu vidjela poveznica između udruge: gospođa Jelčić se uključila u razgovor i pojasnila – Autisti su vrlo specifična skupina ljudi. Njihova je glavna karakteristika prekid dodira s okolnim svijetom. Pojedinac može biti natprosječno inteligentan i autist, baš kao što može biti istodobno i mentalno retardiran, te patiti od tog poremećaja, rekla nam je gospođa Jelčić. –

Lijepo je čuti na kojim projektima rade druge udruge. Važno je imati kontakte i znati da uvijek možeš nekog nazvati da ti pomogne

Nadja Mauro Škopac, tajnica Crvenog križa Labinu najavila je otvaranje igrališta ispred Doma zdravlja početkom 2005., dodavši da će urediti i specijalni kutak za osobe s teškoćama i invalidi. – Lijepo je vidjeti kako suradnja između udruge i neke tvrtke može biti dobra. Tako smo na primjer već dvije godine za Holcimove poslovne partnerne i radnike napravili čestitke za Božić, a ove godine smo napravili akciju za Dan zaštite na radu kad smo Holcimovim radnicima mjerili tlak i šećer u krvi. I na taj smo način ostvarili suradnju koja je korisna za obje strane.

U riječkoj Graditeljskoj školi za industriju i obrt u tijeku je svjetski projekt Junior Achievement, s kojima je prisutne upoznalo ravnatelj Oleg Đaković. – Budući da nastojimo pripremiti učenike za samostalan život u svoj punini, odnosno za samozapošljavanje, kako nam je važno da se upoznaju s osnovama ekonomije. Pritom mislim na praktične stvari, poput

znanja kako otvoriti tvrtku ili obrt, kako prodati, podjeliti dobit... U projektu simuliramo cvjećarsku radnju. Iako se još uvijek samo "zagrijavamo", učenici su vrlo zadovoljni, ispričao je Đaković.

Udruga Mladi rudar posadila je mlade masline na očišćenom divljem deponiju u Brgudu, dok je Mira Hrvatin iz labinske Srednje škole Mate Blažine govorila o projektima Eko grupe, koji su svoje projekte predstavili u ovom broju "Ca je novega?".

Dobro nam znani Ivan Perko iz Rezervata magaraca Liburna rekao je da je škola u prirodi 2004. godine bila izrazito uspješna. U njoj je sudjelovalo više od 12. 000 djece iz Istre i Rijeke. Upoznao nas je i sa skorašnjom izložbom u povodu Međunarodnog dana jabuka, gdje će se moći razgledati čak 200 sorti. Govoreći o problemima s kojima se susreće, Perko je naglasio da se, usprkos svim akcijama čišćenja, stalno stvaraju novi deponiji u dolini Raše, zbog čega on svoje goste više uopće ne vodi po nekim stazama.

Gradnja izletišta Udruge slijepih Istarske županije u Cukrićima također je pri kraju, tj. dovršena je prva faza u kojoj je osigurana infrastruktura te montažni objekti rekla je Sonja Belušić. Važno je sad pozvati što više ljudi i tvrtki da se koriste izletištem, kako bi projekt mogao biti održiv i da bi se mogao samofinancirati.

Marina Šomen govorila je pak o tijeku projekta uređenja multimedijalnog centra na Gazi u Karlovcu, koji je odgođen za proljeće 2005. O tijeku adaptacije Planinarskog doma društva "Skitaci", najbolje govorи upravo izvještaj s njegova otvorenja, o kojem također pišemo u ovom broju.

A članovi Društva športova na moru "Koromačno" umjesto izlaganja, pripremili su za sve sudionike ručak, ribu na brodet, kraj šterne. A da morski vukovi odlično kuhanju najviše su govorili pomazani tanjuri.

Skup su ispred Holcima vodili Julija Škoro i Moreno Bartolić. Bartolić je napomenuo da će 8. siječnja Holcim raspisati novi natječaj za sponzorstva, s time da će se, zbog lakšeg praćenja statusa projekata, s udružama sklopiti ugovori i preuzeti obaveza redovitog izvještavanja.

Projekt Junior Achievement organiziran je na svjetskoj razini. Kroz suradnju škole i uspješne tvrtke srednjoškolci sami vode svoju tvrtku i uče o uspješnom poslovanju



Društvo za oblikovanje održivog razvoja

Sunce u Istri

U listopadu ove godine, u suradnji s udrugom DOOR (Društvo za oblikovanje održivog razvoja), okončan je projekt "Sunce u Istri". Dugoročni cilj projekta je povećanje uporabe ekološki čiste energije sunca u kućanstvima.

Potrebno je povećati svijest potrošača o njihovoj vlastitoj ulozi u održivom gospodarenju energijom, odnosno održivom razvoju društva u cijelini.

Održivi razvoj na području energetike

Nepovoljni utjecaji na okoliš energetskog sektora danas su prvenstveno uzrokovan domaćnjom fosilnih goriva u strukturi energenata, u čemu ni Hrvatska nije izuzetak. Drugi važan uzrok prekomjernih emisija iz energetskog sektora je neučinkovita uporaba energije, koja je posebno prisutna u tzv. zemljama u tranziciji, pa tako i u Hrvatskoj.

Sektor potrošnje energije kojem treba posvetiti posebnu pažnju su kućanstva. U Hrvatskoj se u kućanstvima troši 40% od neposredno utrošene energije. Brojne studije pokazuju da upravo u kućanstvima postoje značajni potencijali za smanjenje potrošnje energije. To se može postići efikasnijim korištenjem energije i primjenom obnovljivih izvora energije, tj. održivom uporabom energije.

Od ukupno utrošenih energenata, u Hrvatskoj više od 65% čine fosilna goriva. Ona su u nekim ljudskim aktivnostima danas još uvijek teško zamjenjiva, primjerice u industriji ili prometu.

Sektor potrošnje energije u kojem su moguće daljnje promjene predstavljaju kućanstva. Najviše energije troši se na zagrijavanje prostora i vode, za što se koriste fosilna goriva ili električna energija.

Kako uštedjeti pomoću energije sunca?

Zbog svog zemljopisnog položaja, Hrvatska, a posebno priobalje i otoci, ima značajan potencijal za uporabu energije sunca, koja je idealna za primjenu u grijanju. Upravo na tim područjima, najveća potrošnja tople vode javlja se u najsunčanije doba godine – ljeti, za vrijeme turističke sezone. Međutim, mještani najčešće nisu dovoljno informirani ni educi-

rani o prednostima uporabe sunčeve energije u domaćinstvu pa je uporaba solarnih tehnologija na iznenađujuće niskoj razini.

Misija DOOR-a je promicanje održivog razvoja u svim segmentima društva, posebice na području energetike, što uključuje racionalno korištenje energije te širu primjenu obnovljivih izvora energije

U Hrvatskoj je razina svijesti o održivoj uporabi energije niska, a potrošači nisu dovoljno informirani ni educirani na tom polju. Nema dovoljno obrazovnih materijala namijenjenih široj javnosti, a postojeći su teško dostupni.

Rješenje problema je u informiranju i obrazovanju šire javnosti o energetici i pitanjima vezanim za energetiku. Kako bi pridonio podizanju svijesti i znanja hrvatske javnosti o ovom značajnom području, DOOR je pokrenuo dva osnovna pravca djelovanja: aktivnosti na Internetu i aktivnosti u zajednici. Najdalje je odmakao projekt uspostave energetskog portala Moja Energija, a u pripremi je ciklus predavanja o uporabi energije sunca u domaćinstvima.

DOOR u mjestima duž jadranske obale održava niz predavanja, tribina i radionica o uporabi energije sunca, prvenstveno za pripremu potrošnje tople vode. Na predavanjima se ukazuje na prednosti koje je moguće tako ostvariti – financijske uštede, očuvanje okoliša i povećanje sigurnosti opskrbe energijom.

Prvo takvo predavanje, koje je vodio dr. sc. Ljubomir Majdandžić pod nazivom "Kako uštedjeti pomoću sunca", održano je 26. listopada u Rapcu, u hotelu Mimoza, u sklopu projekta "Sunce u Istri". Taj je projekt izabran na Holcimovom natječaju za sponzorstva. Više informacija o projektu, kao i sadržaj predavanja, nalazi se na Internetu, na adresi www.mojaenergija.hr (s lijeve strane izbornik Hrvatska Energetika, pa Projekti i programi).



Od ukupno utrošenih energetskih resursa, u Hrvatskoj više od 65% čine fosilna goriva. Ona su u nekim ljudskim aktivnostima danas još uvijek teško zamjenjiva, primjerice u industriji ili prometu. Holcim je već 1999. godine započeo koristiti zamjenska goriva i sirovine

Svi sudionici su sadržaj predavanja i predavače ocijenili visokim ocjenama, a dio ih namjerava na svoja kućanstva ugraditi kolektore sunčeve topline. Time će uštedjeti novac, a istovremeno će pridonijeti sigurnosti opskrbe svog kraja električnom energijom i doprinijeti očuvanju okoliša – od najbližeg susjedstva – smanjenjem ispuštanja čestica i kiselih spojeva preko Labinštine i Istre, pa sve do globalnog okoliša – smanjenjem emisije ugljičnog dioksida! ■



www.MojaEnergija.hr

Moja energija – korisni savjeti za uštedu energije i novca

Što svatko od nas može napraviti da doprinesemo održivom razvoju? Po principu kamen po kamen – palača: kad bi svatko od nas uštedio jednu kap, vjerujte da bi se na 5 milijardi stanovnika i te kako primijetilo. Zbog toga od ovog broja uvodimo novu rubriku sa savjetima koje možete primjenjivati u vašem domaćinstvu.

Zagrijavanje i potrošnja vode

Zasigurno se pitate kakve veze ima potrošnja vode s potrošnjom energije? Jednostavno je, ako imate električni bojler on troši goleme količine električne energije za zagrijavanje vode, a ako imate i hidrofor onda se nemojte čuditi velikim računima. Činjenica je da vodu shvaćamo dosta olako i rasipamo je, a time ne samo da štetimo okolišu nego štetimo i svom kućnom budžetu. Zato, i s vodom racionalno!



Izolirajte cijevi

Najveća količina topline gubi se zbog neizoliranih cijevi. Stoga izolirajte cijevi, posebice ako prolaze kroz slabo grijane prostore, kao što su podrumi.



Pravilno koristite i održavajte bojler

Ne zagrijavajte vodu u bojleru iznad 60 °C. Jednom godišnje očistite grijач bojlera od naslaga kamenca.



Koristite štedne armature

U kupaonici koristite štedne armature. Niskoprotočne tuš-glave koriste i do 60% manje vode nego standardne armature.



Tuširajte se

Tuširajte se, umjesto da se kupate. Tuširanjem 5 minuta potrošit ćete manje od 38 litara tople vode, u odnosu na 57 do 95 litara za punjenje kade.



Ne rasipajte vodu

Zatvorite vodu dok perete zube ili se brijete.



Provjerite slavine i ventile

Provjerite slavine i ventile u vašem domu. Ukoliko cure, odmah ih zamijenite.



Iskoristite sunčevu energiju

Razmislite o instaliranju solarnih termičkih sustava za zagrijavanje vode, posebice ako živate u južnim krajevima s velikim brojem sunčanih dana u godini.

Holcimov doprinos učinkovitoj potrošnji energije i prirodnih resursa

Temeljeći svoje poslovanje na održivom razvoju, učinkovito korištenje prirodnih resursa postaje sastavni dio razvojnih strategija u Holcimu. Stoga smo i razvili program uporabe zamjenskih goriva i sirovina, koja izravno čuvaju prirodne resurse, a i okoliš, kroz smanjenje emisija CO₂. Međutim, isto tako, novim investicijama u proces proizvodnje smanjujemo ukupnu potrošnju električne energije, ugrađujući opremu energetski efikasniju od prijašnje. Unapređenje našeg mlinu cementa doprinijeti će uštedi one količine električne energije koliko prosječno potroši preko 3.100 domaćinstava na Labinštini!

Naravno, gore navedeno nije moguće bez pomognog planiranja i velikih ulaganja. Uz administrativne prepreke poput pribavljanja velikog broja dozvola i odobrenja, ovo predstavlja glavni razlog što sektor industrije sporije ostvaruje projekte racionalne potrošnje energije. Drago nam je da mi Holcimu već dugi niz godina doprinosimo učinkovitoj zamjeni prirodnih resursa.

Žarko Horvat ■

Uporabom zamjenskih goriva i sirovina izravno čuvamo prirodne resurse i okoliš, kroz smanjenje emisija CO₂.

Dječje kreativne radionice Školske knjige i Holcima

Spavači i nespavači

Na jubilarnom 10. Sajmu knjiga u Puli radionicu za djecu "Gradimo temelje za buduće generacije" organizirali su Školska knjiga i Holcim.

Nekako u isto vrijeme, krajem studenog ili početkom prosinca, kad guste magle pritisnu puste ulice i brisane prostore trgovca oko Augustovog hrama i Portarate, jedina svijetla točka koja se nazire u sveopćoj izvansezonskoj turističkoj depresiji u Puli je nadolazeći Sajam knjige. Svi nekako iščekujemo Sajam knjige koji je kratka ali veoma važna psihološka premosnica iz već dalekog ljeta ka još uvjek nedostižnom Božiću i Novoj godini. Desetodnevnim programom Sajma, gostovanjima najvećih svjetskih spisateljskih imena poput Orphana Pamuka, Claudia Magrisa ili Tess Gallagher, okruglim stolovima i književnim tribinama širom grada u opskurnim prostorima kafića zaboraviti ćemo nakratko na tjeskobu i malodušje koje nas u ovim zimskim mjesecima često pritiše.

Dječja kreativna radionica Školske knjige i Holcima u Plavom salonu Doma branitelja, u već prepoznatljivom prostoru Sajma knjige u Puli, i ove je godine okupljalište mnogobrojne pulske djece

koja svakodnevno, u više dnevnih termina, hodočaste sa svojim tetama i učiteljicama na ovo neobično mjesto gdje se pričaju nevjerojatno uzbudljive priče, raznoboјnim flomas-terima crtaju još neobičniji crteži, listićima u boji režu i lijepe prekrasni kolazi ili se u najdramatičnijem trenutku priče raskolačenih očiju samo gleda u voditeljice dječje radio-nice Ana Mariju Malbašić i Marinu Putnik.

— Mi dolazimo iz Zagreba. Knjižničarke smo iz dječijih odjela. Ovo što ovdje radimo zapravo je naša radna svakodnevница. — objašnjava nam gospođica Ana Marija.

— S djecom pričamo o svemu. Danas smo, na primjer, imali dvije priče: "Crtež ispod bora" i "Izgubio se jedan zeleni pas". Vežemo se uz temu iz slikovnice. Nakon priče o zelenom psu razgovarali smo o različitosti, toleranciji, jer je pas zelen, jedini različit od sviju ostalih.

Bilo je tu priča za djecu iz vrtića i za djecu iz osnovnih škola.

Na ovogodišnjoj dječjoj radionici Školske knjige i Holcima sudjelovalo je više od 200 djece.





Toni i Nino razmjenjuju karte YU-GI-OH

U tom smislu su koncipirane radionice. –

– Nakon ispričane priče djeca crtaju flomasiterom svoje viđenje problema koji je načet u prići. Manji ne mogu duže od 10 minuta pratiti pripovjedanje, a interes onih od 5-6 godina je mnogo veći. – dodaje knjižničarka Marina.

– To je bor – objašnjava nam Stefano. – Tako znam nacrtati bor. Tete su nam pričale o Božiću i zelenom psu. On je radio boje, napravio je boju i onda je druge pse bio bojao pa su svi dolazili na red se bojati. I onda su svi sretno išli ča, i onda su Sari i taj zeleni pas se išli igrati u park. –

– Ja imam jednog hrčka malog. Bolestan je. Padaju mu dlake. Mora ići kod veterinara i zove se Ljubi. Mali je jako – objašnjava nam svoj crtež Petra.

Meni se svidi ovaj blokić koji smo dobili – priznaje Damir. – Kod kuće će nacrtati jednog mačka. A kapu smo isto dobili? – popravlja preveliku “djedamrazovu kapu” na svojoj još uvijek maloj glavi.

– Ovo je mješovita grupa vrtića “Punta” iz Pule. Imamo djece od 3 godine pa do polaska u školu. Ovo nam je prvi put da smo na Sajmu. – budno pazeći na svoje male štićenike predstavlja



Baš je interesantno slušati priče o raznim zanimanjima.



Priče su se slušale širom otvorenih očiju

nam vrlo disciplinirane goste radionice odgajateljica Elida Juričić. – Nekima se već malo i spava – zaključuje.

– U stvari, nakon ručka mi se u vrtiću dijelimo na "spavače" i "nespavače". Biti nespavač znači ne spavati u periodu od nakon ručka do dolaska roditelja, a to je oko 2 sata. Ona djeca koja imaju potrebe za spavanjem odlaze spavati, a oni drugi, uglavnom veći, ostaju u sobi i rade druge aktivnosti. Spavači dobiju priču za "laku noc". Njima je jako važno ipak biti "nespavač", to je kao biti šef dana. –

U pauzi između dvije još neobičnije i dramatičnije priče od one o "zelenom psu", Toni i Nino,

dvojica nerazdvojnih drugova, diskretno se smjestivši izvan amfiteatralnog kruga upućenog na voditeljice i pripovjedače radionice, izvlače iz džepova ogromne špilove karata preslažući ih ispred sebe poput nekakve srednjovjekovke vojske.

– To je "YU-GI-OH" – kao da se radi o najnormalnijoj prirodnoj pojavi predstavljaju nam svoju životnu opsесiju sličicama Dragona i ostalih futurističkih čudovišta

Radionica je bila neobično mjesto gdje se pričaju nevjerojatno uzbudljive priče, raznbojnim flomasterima crtaju još neobičniji crteži, listićima u boji režu i ljepe prekrasni kolaži.

i heroja. – Ja imam sve sličice – zamišljeno širi ruke Toni. – Mislim oko pola metra imam ih, a možda i više. –

Raznbojnih i šarenih sat i pol druženja i igranja brzo je prošlo. Već se opravštamo od novostečenih prijatelja iz vrtića "Punta", a s druge strane prilaze nam učenici prvog razreda OŠ Kaštanjer iz Pule. S njima, poput nepristranih promatrača, pridružuju im se, doduše pomalo rezignirano, učenici trećeg razreda OŠ Monte Zaro iz Pule.

Priče koje slijede nisu više tako tajanstvene i bajkovite kao one za predškolski uzrast. Recimo "Priča o mačku Keksu", koji je opremljen torbom, skejbort kapom i crvenim tenesicama, ne može nas ponijeti u carstvo mašte kao priča o božičnom boru ili zelenom psu. Ali šta je – tu je. Djeca se dobro zabavljaju.

Odrasli, oni koju kupuju i listaju knjige, najprije s nevjericom, a potom s osmjehom odobravanja zastanu i promatraju ovu čudnu dječju radionicu koja da se nasukala na ovom pomalo preslužbenom i preozbiljnog pulskom sajmu, šireći dječju razigranost i sugestivnost poput sjajnih loptica božičnog drvca. ■



Prodajna izložba

“Stvarajmo zajedno” – kupujmo domaće

Sredinom prosinca Holcim je zajedno s osam škola u Labinu organizirao prodajnu izložbu “Stvarajmo zajedno”, na kojoj su građani mogli jednim potezom učiniti dva dobra djela: kupiti atraktivni poklon za prijatelje i obitelj, te pomoći svojim najmlađim sugrađanima u ostvarenju njihovih želja.

U ove je godine Holcim, tijekom projekta “Prvi dan škole” školama Labina i okoline, te školi u Zaboku, poklonio kreativni materijal za nastavu likovne kulture od kojeg su djeca izradila božićne ukrase. Na stotine šarenih naušnica, ogrlica, ukrasa za božićnu jelku te čestitki našlo se u dvorani nekadašnje rudarsko industrijske škole, odnosno današnjem klubu Novi horizont.

Najbolje su se, prema tvrdnjama učenica, prodavale novogodišnje čestitke. Svi su ukrasi prodavani po simboličnim cijenama tako da su se već za 5 kuna mogli kupiti unikatni ukrasi za bor. OŠ “Ivo Lola Ribar” iz Labina prikupila je 300 kuna, a škola Matije Vlačića 1.000 kuna. Novac će, doznajemo od ravnatelja tih ustanova, utrošiti na nabav-



Osnovna škola “Ivan Batelić” Raša, područna škola Koromačno

ku materijala za likovnu kulturu te ostalog školskog pribora. U OŠ “Ivana Batelića” iz Raše kupili su 700 kuna, a isto toliko i u njihovu odjeljenju u Koromačnu. Pedeset posto, veli ravnatelj Stanislav Horvat, potrošit će na izlet osmaša, a ostatak za slikarski pribor. Rašani su preostale artikle nakon izložbe krenuli prodavati na mjesnom trgu. Svojih 300 kuna Nedešćani bi najradije pretvorili u školski pribor, dok u školama “Ivan Goran Kovačić” u Čepiću te “Vladimir Nazor” u Potpiću tu odluku prepustaju djeci. Najmlađi pak još uviјek nisu sto posto sigurni što će nabaviti. Čepljanima je na raspolaganju 390 kuna, a Potpićancima 460 kuna. U Centru za djecu s posebnim potrebama Liče Faraguna zaradili su 1.000 kuna, s kojima će nabaviti školski materijal. S obzirom da je riječ o specifičnim polaznicima, upravo se njima i njihovim voditeljima treba posebno zahvaliti. Po mišljenju Elide Juričić, koja vodi likovni odgoj u grupi srednje razine teškoća u razvoju, svi nastavnici ulazu maksimalan napor, ali rezultati najviše ovise o sposobnostima učenika. Neki polaznici, kaže, imaju teškoća s finijim poslovima, no ipak, zna se dogoditi da njihovi radovi ispadnu bolji od onih iz



Centar Liče Faraguna Labin

Sve su škole zajedno zaradile 4.850 kn. Veliko hvala svima koji su u sunčanu, toplu nedjelju došli na izložbu i kupili nešto od raznovrsnih dječjih radova



Osnovna škola "Ivan Goran Kovačić"



Osnovna škola "Ivan Batelić" Raša

kalupa, što predstavlja veliko zadovoljstvo za nastavnika. Isto tako, djecu s posebnim potrebama nije uvek lako motivirati za rad, naročito ako taj rad remeti određene navike. Da bi dovršili izložbu na vrijeme redovite poslijepodnevne izlaska morali su tako zamjeniti marljivim miješanjem gline i mahanjem kistom. S učenicima je radila i Nadia Paunović, koja je zadovoljna odazivom na izložbu.

– Ima djece, ima starijih, svi su barem kratko zastali kraj štanda. Dječji radovi izrađeni uz nastavnikovu pomoć doista su kreativni i dobro izvedeni, kao i svi drugi koje danas možemo ovdje pogledati. Materijal su nam dali iz Holcima, a na nama je bila sloboda da odlučimo što

ćemo s njim, rekla nam je Nadia s kojom smo razgovarali kraj njenog štanda na izložbi. A sad, dajmo riječ mladim umjetnicima:

Romina Dundara – Ja sam oblikovala naušnice i kolajne. S novcima ćemo kupiti nešto za školu, televizor ili tako nešto. Radovi su tako lijepi da i ja razmišljam kupiti jednu ogrlicu baki i mami.

Lidija Šimić – Radili smo anđele, ikebane, ukrase za bor, ogrlice, naušnice, narukvice i sve po malo. Nadamo se da smo pogodili ukus ljudi koji će to kupiti i nekom pokloniti za Novu godinu i Božić. Meni se sviđalo

raditi ukrase i poslije ih prodavati. U Djeda Mraza sam vjerovala kad sam bila mala, sad više ne vjerujem, ali svejedno je lijepo kad dobiješ neki



Osnovna škola "Ivo Lola Ribar"



Osnovna škola "Matije Vlačića"

poklon. Meni je moj Djed Mraz mama koja mi nosi poklone.

Sahida Djedović – Nama u Osnovnoj školi "Ivan Batelić" iz Raše zasad najbolje ide prodaja čestitki. Radili smo i druge ukrase, s time da su neke ideje bile originalno naše, a do nekih smo došli uz pomoć nastavnika. Lijevali smo materijal u kalupe i tako bi nastajale figure.

Mergime Hasani – Jako mi je bilo lijepo raditi Djeda Mraza. Najprije smo lijevali glinu, pa kad bi se stvrdnula uzeli smo bojice i bojali. Na Djeda Mraza smo stavili malo lijepila i na kraju sjajilo.

Andrea Ferboković – Što je lijepše, raditi ili prodavati? Ja glasam za prodavanje, jer ovdje sam s prijateljima pa možemo malo pričati i zezati se.

U OŠ Koromačno s učenicima je radila Alma Poljar, Potpićnu i Čepiću Davorka Vadanjel i Majda Milevoj Klapčić, a u onoj u Nedešćini Greis



Tko se ne bi radovao ovakvom poklonu?



Koji pjesnik ne bi bio inspiriran dok pjesme piše u ovakvim bilježnicama?

Franković i Loredana Gluščić. U labinskoj OŠ "Ivo Lola Ribar" da sve bude kako spada potrudila se Anesa Alagić Negri. Labinjani je znaju kao velikog lovca na talente, koja, kad naleti na nadarenog klinca, ne žali truda da razvije njegove afinitete. Svake godine tako sve više njenih učenika upisuje Školu za primjenjene umjetnosti u Puli.

Najviše je nastavnica u projekt bilo uključeno u OŠ Matije Vlačića: Nagua Giurici, Lorena Dobić, Nevija Golja, Nirvana Golja, Slavica Rajko, Jadranka Franković, Jasna Babić, Vivijana Knapić i Doris Franković. Raške je učenike pak vodila Sonja Škalamera.

Ovo je bila druga po redu Prodajna izložba "Stvarajmo zajedno", a već se javljaju i nove inicijative da se slična izložba održi i povodom Uskrsa. A poznavajući dječji entuzijazam i radost stvaranja, ništa lakše. ■



I zato ... tijekom godine skupljajte novčice...

Kroz prodajnu izložbu djecu učimo da puno toga mogu sami napraviti, da je raditi i zarađivati interesatno i zabavno, a kroz igru uče cijeniti svoj rad

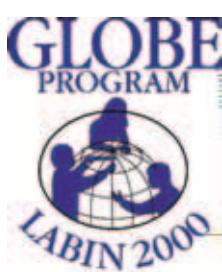


... i poklone za idući Božić kupite na prodajnoj izložbi "Stvarajmo zajedno"

Mlade ekološke snage u akciji

Uz brojne ekološke aktivnosti, učenici Srednje škole Mate Blažine aktivno učestvuju u provođenju međunarodnih programa GLOBE i SEMEP. U ovom broju saznajte na čemu to rade mlade ekološke snage.

GLOBE
Global Learning and Observations for Benefit the Environment / Cjelovito učenje i opažanje za dobrobit okoliša



GLOBE – Global Learning and Observations for Benefit the Environment Cjelovito učenje i opažanje za dobrobit okoliša

... je znanstveno obrazovni program, namijenjen učenicima osnovnih i srednjih škola, koji u svom neposrednom okolišu obavljaju različita mjerjenja, primjerena svojoj dobi i interesima te mogućnostima škole. Priključeni se podaci, putem Interneta unose u jedinstvenu svjetsku bazu podataka.

Mjereći i opažajući značajke okoliša u istraživačkom području škole, učenici upoznaju i na neposredan način doživljavaju svoje okruženje, upoznaju znanstvene metode mjerjenja, prikazivanja i tumačenja podataka, povezuju školska znanja s praktičnim i terenskim radom te razvijaju osjetljivost i pozitivan odnos prema okolišu.

Rezultati učeničkih mjerjenja i praćenja niza parametara iz okoliša preko 13.000 uključenih škola iz stotinjak zemalja cijelog svijeta, slijevaju se u jedinstvenu GLOBE bazu podataka. Toj otvorenoj datoteci može pristupiti svaki posjetitelj GLOBE web stranica: www.globe.gov. Znanstvenici, koji surađuju s programom GLOBE, priređuju protokole za mjerjenja i prikaze dobivenih rezultata, a učenički će im podaci koristiti za bolje razumijevanje i tumačenje stanja te predviđanje promjena globalnog okoliša. Učenici i svi posjetitelji GLOBE web stranica imaju uvid u cjelokupnu bazu podataka, prikazanih u obliku numeričkih tablica, konturnih mapa (zemljovida) i grafikona. Istodobno su dostupne aktualne vizualizacije ili slikovni prikazi za sve priključene parametre. Koristeći Internet, učenici mogu komunicirati izravno sa znanstvenicima i s drugim školama iz cijelog svijeta uključenim u GLOBE program, razvijajući umještost primjene najsvremenijih tehnologija.

Cilj programa GLOBE:

- podizanje ekološke svijesti na globalnoj razini,
- osposobljavanje učenika za mjerjenja i opažanja koja će pridonijeti boljem znanstvenom razumijevanju našeg planeta,
- omogućavanje učeničke suradnje s uvaženim znanstvenicima i stvaranje mreže koja povezuje cijeli svijet u jedinstvenu zajednicu s opredjeljenjem djelovanja za dobrobit okoliša,
- obogaćivanje i nadopunjavanje postojećih nastavnih programa prirodoslovja, geografije, matematike i informatike te, primjenom suvremenih tehnologija, ostvarivanje većih učeničkih postignuća na tim područjima.



SEMEP – South Eastern Mediterranean Sea Project

... je projekt kojeg je pokrenulo Ministarstvo Grčke kao projekt odgoja i obrazovanja o okolišu i mogućnostima razmatranja problema okoliša koji su zajednički cijelom području Mediterana. Inače, ovaj je projekt prihvaćen na 27. generalnoj skupštini UNESCO-a u listopadu 1993. godine i ima potporu ove svjetske organizacije kao ekološki projekt koji okuplja zemlje jugoistočnog Sredozemlja među kojima i Hrvatsku. Točnije, projekt se odnosi na obalne dijelove tih zemalja, a u praktičan rad uključuje učenike u dobi od 11 do 16 godina u sklopu edukativnog ekološkog programa "Odgoj za okoliš".

Cilj projekta SEMEP je:

- uočavanje ekoloških problema u okolišu, ekološko osvješćivanje mladih ljudi, promišljanje o uzrocima i posljedicama uništavanja okoliša,
- razvijanje kod učenika sklonosti prema znanstvenom pristupu,
- povezivanje škola na međunarodnoj razini na način da se problemi lokalne sredine predstavljaju drugim sredinama i obratno, razmjjenjivanje podataka,

- preporuke za poduzimanje mjera, uspoređivanje i natjecanje.

Danas je to omogućeno jednostavnim i učinkovitim načinom putem e-maila, a komunikacija se odvija na engleskom jeziku.

Odmah u početku projekta u Hrvatskoj se za aktivno sudjelovanje u SEMEP-u prijavilo 36 srednjih škola. To su mahom škole u gradovima i mjestima duž cijele hrvatske obale i otočja Jadrana, od Labina i Bakra do Dubrovnika i Visa. Tema istraživanja koja se provodila prve godine SEMEP-ova programa išla je pod nazivom "More i mi", a sadržaj rada odnosio se na istraživanje utjecaja ljudi na more i mora na ljudе.

"DJELUJMO LOKALNO, MISLIMO GLOBALNO" je krilatica koja je moto u ovoj srednjoj školi.

U idućem broju pročitajte o brojnim doživljajima labinske Eko grupe na prezentacijama i natjecanjima. ■

SEMEP South Eastern Mediterranean Sea Project

... je projekt kojeg je pokrenulo Ministarstvo Grčke kao projekt odgoja i obrazovanja o okolišu i mogućnostima razmatranja problema okoliša koji su zajednički cijelom području Mediterana



Članovi Eko grupe na jednoj od svih akcija-izleta

Otvoren planinarski dom na Skitači

Milivoj Topić iz Istarskog planinarskog saveza dom ocijenio jednim od najkvalitetnijih u Istri. Izrazito dobra pozicija omogućiće da se povežu istarski planinarski putovi.



Otvorenu domu prisustvovao je i predsjednik Uprave Holcim Hrvatska Albert Szabo.



Dom na Skitači toplo je ognjište za brojne planinare. Pozivamo ih da dođu i uživaju u ljepotama Skitače i prekrasnom pogledu na Kvarner.

Planinarski dom na Skitači omogućiti će da se povežu istarski planinarski putovi. Na ponos je Općini Raša da je, uz ogroman trud i rad planinara, za razvoj planinarstva na Labinštini zasluzan upravo dom koji se nalazi na Skitači.

U planinarski dom društva "Skitaci" iz Labinu, koji je svečano otvoren 11. prosinca, uloženi su pregršt samoprijekornog rada članova i mnogo dobre volje i sredstava sponzora. No, da je učinjena prava stvar najbolje se vidjelo kad je toga dana na ognjištu zapuketala vatra, a iz starog se dimnjaka pomolio dim, stvorivši atmosferu kojoj su nedostajali samo Domaći u ugarcima i Striborov zadovoljni lik na prozoru. Za tu praiskonku atmosferu nisu zasluzni samo stoljetni kameni zidovi, već i grupa entuzijasta, koja je taj bivši Župni stan pretvorila u planinarski dom. Nastala je tako infrastruktura za još hitriji razvoj planinarstva na Labinštini, koje je prije nekoliko godina bilo tek u povoju, dok je danas hobi respektabilnog broja Labinjana, ali i turista, zbog čega ruke trljava vlasnici ovdašnjih agencija i hotela.

Planinari oživljavaju napušteno selo

Govoreći o tijeku radova, započetih prije pet godina, Željko Ernečić, predsjednik Planinarskog društva "Skitaci", nagnasio je tako na otvorenju da su teškoće u koje su zapali prije dvije godine prebrođene uz pomoć sponzora, pose-



bno Holcima, ali i Istarske tvornice vapna, Učka Kamena, Meridijana te brojnih drugih. Možda je ostalo još malo posla, ali dom je u potpunosti funkcionalan, zaključio je Ernečić. Dovedeni su struja i voda, te namještaj. Krov nad glavom imat će tako najmanje 25 a najviše 50-ak planinara. Na Skitači su se na otvorenju redale čestitke prijateljskih udruga. Anton Filipčić, jedan od osnivača pulske Gorske službe spašavanja predao je labinskim planinarama popis mjera predostrožnosti te uputnog ponašanja u krizama, dok je Milivoj Topić iz Istarskog planinarskog saveza dom ocijenio jednim od najkvalitetnijih u Istri. Objasnio je to prije svega njegovom izrazito dobrom pozicijom, koja će omogućiti da se povežu istarski planinarski putovi, tj. da se sudionicima na pravom mjestu u pravo vrijeme omogući smještaj.

U ovakovom obliku turizma i obilazaka prirode, kao i u ovakvim domovima leži ključ popularizacije i širenja planinarenja, kazao je Topić. Name, na Skitači, popularnom "krovu Labinštine", stalno žive tek četiri osobe. Situacija se stubokom mijenja samo kad labinski planinari organiziraju pohod, ili kad se ljeti iz susjednog turističkog naselja Ravni uzdignu turisti. Vrlo se pohvalno izrazio i Darko Berljak, tajnik Hrvatskog pla-

U ovakovom obliku turizma i obilazaka prirode, kao i u ovakvim domovima leži ključ popularizacije i širenja planinarenja.



Na Skitači su se na otvorenju redale čestitke prijateljskih udruga.

ninarskog saveza, naglasivši da bez utočišta poput doma na Skitači, ne može biti ni planiranja izleta ni organiziranog planinarenja. U ime Planinarskog društva "Glas Istre" Bepi Franjul predao je kolegama donaciju za unutrašnje uređenje, a prisutne je pozdravio i Anton Rubeša, tajnik Planinarskog društva "Orljak" iz Opatije.

Načelnik Raše Josip Knapić istaknuo je da je Općina pomogla u granicama mogućnosti, te ujedno najavio skorašnju obnovu ceste Skitača – Cerovica, za što će angažirati tvrtku "Ceste" iz Pule, kao i postavljanje javne rasvjete.

Toplo ognjište za brojne planinare

Prigodu svečanog otvorenja iskoristili smo za kraći razgovor s "kremom" hrvatskog planinarstva. Antona Filipčića iz pulskog centra Hrvatske gorske službe spašavanja pitali smo predstavljaju li samo visoke planine opasnost, ili se i na labinskem kršu mogu dogoditi nesreće.

– Svugdje gdje ima škrapa, uvala i vala, kao na Labinšćini, može doći do nesreće; od najbanalnijeg uganuća do teških ozljeda. Ljudi dosta često padaju, posebno ako hodaju u većim grupama. Što je više ljudi, veća je vjerojatnost da će nešto poći krivo, pojašnjava naš sugovornik. Osim toga, na učestalost nesreća utječu faktori kao što su umor, mrak ili uzbudjenost. Nije neuobičajeno, pojašnjava on, da se ljudi izgube, pa kako počne padati mrak, postaju sve nervozniji.

– Znanstveno je dokazano da smrt od smržavanja može nastupiti već na 12 stupnjeva celzija, ako su prisutni drugi uvjeti, kao na primjer vjetar i kiša. Osim ovih klasičnih nesreća, postoje i znatno teže situacije, kada pojedinci, posebno speleolozi, znaju upasti u jame. Nedavno se u Rovinju jedan njemački turist survao niz padinu na obalu uvale, na mjesto do kojeg se jednostavno nije moglo doći. Pličak nije dozvoljavao približavanje glisera, a ni s obale se nije moglo uobičajenim putem. Na kraju je ipak sve dobro završilo, ispričao nam je Filipčić.

Spasioci imaju vrlo odgovoran posao, stoga se i do značke kojom stječete ovlaštenje za bavljenje tim poslom ne dolazi jednostavno. Školovanje u HGSS-u traje oko dvije godine i iziskuje praksu, izvrsnu kondiciju, umijeće penjanja i skijanja, kao i dobru orientaciju. Nakon provjera i ispita, dobiva se značka te postajete dio mreže HGSS-a. Naš sugovornik nam je pokazao i knjižicu s imenima i brojevima telefona svih spasitelja, koju je poklonio planinarama. U njoj je masno otisnuto 091 721 00 06, što je broj mobitela dežurnog spasitelja u Puli. Stupanjem na snagu novog zakona, od početka 2005. godine svi pozivi za spašavanje na gorskim područjima upućuju se na besplatni broj 112. Službenik će moći angažirati ne samo gorsku službu, već i hitnu pomoć, policiju i sve ostale službe, zaključio je Filipčić.

Drugi zanimljiv gost labinskih planinara bio je Darko Berljak iz Hrvatskog planinarskog saveza, koji je ujedno vođa nekoliko hrvatskih himalajskih ekspedicija. Iako Hrvatska ima niske planine, planinarstvo je po njegovu mišljenju dosta razvijeno, no ne i popularizirano. – Osnovani smo u isto vrijeme kao i austrijski kolege, krajem 19. stoljeća. Pa ipak, kako bavljenje planinarstvom zahtjeva malo viši standard, odnosno novac koji će omogućiti da se krene malo dalje od kuće, kao i slobodno vrijeme, još uvijek nije toliko popularno, kaže on. Pitamo ga koja je razlika između uspinjanja na Himalaju i sakutanja po našim brdašcima, no dobivamo diplomatski odgovor: Pravni planinar, kaže naš sugovornik, naći će zadovoljstvo i ovdje i тамо; kod kuće se rekreira, a na Dalekom istoku ispituje granice vlastite izdržljivosti. U Hrvatskoj je, kaže, registrirano oko 200 planinarskih društava, od kojih njih 50 upravlja sa stotinjak domova. Domovi, ističe, unapređuju standard planinarstva, ali isto tako znače veliku obvezu. – Nije toliko teško urediti planinarski dom, koliko ga održavati. Labinski su si planinari veliku obavezu natovarili, ali nadam se da će uspješno izvršavati, kazao je Berljak.

A da će Skitaci i više nego uspješno održavati Dom, ali i raditi na unapređenju i popularizaciji planinarstva, govori i spoznaja da već krajem siječnja pokreću školu planinarstva u koju su se već upisali 20-tak Holcimovih radnika, njihovih obitelji i prijatelja. Budu li sve te aktivnosti i briga za lokalnu zajednicu dovele do revitalizacije Skitače, postigli smo i više od očekivanog. ■

Školovanje u Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja traje oko dvije godine i iziskuje praksu, izvrsnu kondiciju, umijeće penjanja i skijanja, kao i dobru orientaciju.



Darko Berljak



Gospodin Filipčić nas je obavijestio da se od početka 2005. svi pozivi za spašavanje na gorskim područjima upućuju na besplatni broj 112.

Župni "Caritas" u Sv. Lovreču Labinskem

Svi ljudi dobre volje jako su nam dobro došli

"Caritas" nije samo prikupljanje odjeće i hrane, "Caritas" je prije svega pružanje ljubavi.

Svake subote u 18 sati u Konobi "Ubaš" u Koromačnu sastaju se Đurđa Prskalo, Nada Višković, Irene Dobrić, Doro Višković, Lorena Radonić i Paolo Diminić. Oni čine Župni "Caritas" Sveti Lovreč Labinski osnovan još u proljeće prošle godine na inicijativu pokojnog župnika Jakova Miličića.

– Mi smo još u povoima, još se učimo raditi. Bili smo jednom na edukaciji u Pazinu, trebamo poći još dva puta i tek onda možemo biti registrirani, kaže Đurđa Prskalo koja je neformalni predsjednik društva.

Budući da "Caritas" nema svojih prostorija, članovi se okupljaju u ugostiteljskom objektu gospođe Prskalo. Potencijalo sjedište je prostorija u Sv. Lovreču iznad trgovine o čemu bi željeli razgovarati s načelnikom Općine Raša, Josipom Knapićem.

Premda su službeno tek pripravnici za karitativno djelovanje, članovi našeg "Caritasa" već su imali svoje akcije: za božićne blagdane podijelili su pakete najugroženijim stanovnicima župe i posjetili Dom za starije osobe u Raši.

– Odnesli smo im kolača i voća i družili se s njima par sati, čak smo i plesali. Jer "Caritas" nije samo skupljanje odjeće i hrane, on je prije svega pružanje ljubavi: popričati sa starijom osobom, napraviti uslugu bolesnom i slično, ističu oni.

U planu imaju još jednom razveseliti stanovnike Doma u Raši, ovaj put povodom karnevala. Do tad provode jednu svestarsku karitativnu akciju: prikupljanje finansijske pomoći za Kuću milosrđa u Vodnjanu koja će služiti kao sklonište za zlostavljanu djecu. I dok je odaziv na darivanje starijih osoba u raškom Domu bio izvrstan, odaziv na ovu akciju je nešto lošiji. Kažu, ljudi vjerojatno sumnjuju da bi novac mogao završiti negdje drugdje, ali to nije moguće jer je na uplatnicama jasno naznačen žiro račun.

– Svi ljudi dobre volje jako su nam dobro došli. Pridružite nam se! – poručuje vedro društvo "Caritasa". ■



Članovi "Caritasa" pozivaju sve ljudi dobre volje da im se pridruže

